

Zadeva C-155/21

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

10. marec 2021

Predložitveno sodišče:

Svea hovrätt (Švedska)

Datum predložitvene odločbe:

1. marec 2021

Pritožnica:

Italijanska republika

Nasprotne stranke v pritožbenem postopku:

Athena Investments A/S (nekdanja Greentech Energy Systems A/S)

NovEnergia II Energy & Environment (SCA) SICAR

NovEnergia II Italian Portfolio SA

[...] (ni prevedeno)

PREDLOG ZA SPREJETJE PREDHODNE ODLOČBE

[...] (ni prevedeno)

Stranke v postopku v glavni stvari

Pritožnica: Italijanska republika

[...] (ni prevedeno)

[...]

- Nasprotne stranke v pritožbenem postopku:
1. Athena Investments A/S (nekdanja Greentech Energy Systems A/S) [...] (ni prevedeno)
Danska
 2. NovEnergia II Energy & Environment (SCA) SICAR [...] (ni prevedeno)
Luksemburg
 3. NovEnergia II Italian Portfolio SA [...] (ni prevedeno)
Luksemburg

[...] (ni prevedeno)

Predmet postopka in dejansko stanje v postopku v glavni stvari

Ozadje

1. Italijanska republika (v nadaljevanju: Italija) je v med letoma 2005 in 2012 sprejela zakonodajo z namenom spodbujanja naložb v energijo iz obnovljivih virov. Z nekaterimi poznejšimi zakonodajnimi akti so bile finančne spodbude umaknjene ali omejene. To je bilo doseženo, prvič, z zakonom 91/2014 z dne 24. junija 2014 (t. i. Decreto Spalma Incentivi).

2. Danska investicijska družba Athena Investments A/S, luksemburški investicijski sklad NovEnergia II Energy & Environment (SCA) SICAR in luksemburška delniška družba NovEnergia II Italian Portfolio SA (v nadaljevanju skupaj: vlagatelji) so med letoma 2008 in 2013 izvedli naložbe v Italiji. Italijanska državna družba GSE je investitorjem dodelila spodbude s pisnimi potrditvami in sporazumi med družbo GSE in upravljavci sončnih elektrarn, v katere so vlagali investitorji vložili. Ti so menili, da Italija s tem, da je najprej obljubila finančne spodbude in privolila vanje, potem pa jih je umaknila ali omejila, ni izpolnila svojih obveznosti na podlagi Pogodbe o energetske listini (PEL) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 12, zvezek 1, str. 199). Investitorji so zato pri Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut (arbitražni inštitut Stockholmske trgovinske zbornice; v nadaljevanju: STZ) začeli arbitražni postopek proti Italiji. Postopek je bil izveden v skladu z arbitražnimi pravili STZ z dne 1. januarja 2010. Arbitražna odločba je bila izdana 23. decembra 2018 (SCC Arbitration V (2015/095)).

3. Italija je po arbitražni odločbi pri Svea Hovrätt (pritožbeno sodišče v Svei, Švedska) vložila pritožbo za razveljavitev navedene odločbe.

Arbitražni postopek

4. Investitorji so julija 2015 začeli arbitražni postopek proti Italiji na podlagi mehanizma za reševanje sporov iz člena 26 PEL. Investitorji so trdili, da Italija s tem, da je znižala tarifne stopnje med drugim s sprejetjem Decreto Spalma Incentivi, ni izpolnila svojih obveznosti iz člena 10(1) PEL. Zahtevali so odškodnino v skupni vrednosti 26,3 milijona EUR.

5. Investitorji so tožbo v arbitražnem postopku vložili 1. aprila 2016. Italija je odgovor na tožbo vložila 15. septembra 2016. Italija je v odgovoru navedla nekatere trditve glede pristojnosti arbitražnega sodišča za odločanje o tako imenovanem sporu med strankami znotraj EU, to je sporu med investitorjem iz države članice EU na eni strani in drugo državo članico EU, kot je država članica investitorja(-ev), na drugi strani.

6. Evropska komisija je 21. decembra 2016 vložila predlog, da se ji dovoli intervencija v arbitražnem postopku. Navedenemu predlogu je bilo ugodeno in Komisija je dopis *amicus curiae* vložila 28. aprila 2017.

7. Arbitražno sodišče je v arbitražni odločbi odločilo, da je pristojno za odločanje o sporu (točke od 335 do 403 arbitražne odločbe). Menilo je, da PEL ne določa izrecne izjeme za spore znotraj EU. Poleg tega je opozorilo, da bi Evropska unija in njene države članice, če bi želele izključiti take spore, to storile izrecno. Arbitražno sodišče je menilo, da se uporaba PEL med državami članicami EU z Lizbonsko pogodbo ni spremenila. Po njegovem mnenju prav tako ni kolizije med PEL in členom 344 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ter zato ni kolizije med PEL in pravom EU. Arbitražno sodišče je ugotovilo, da se spor ne nanaša na razlago ali uporabo Pogodb EU, temveč na pravice in obveznosti, ki izhajajo iz PEL.

8. Kar zadeva sodbo z dne 6. marca 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158; v nadaljevanju: sodba Achmea), je arbitražno sodišče menilo, da s to sodbo ni bila izključena pristojnost arbitražnega sodišča za odločanje o sporu, zlasti ker PEL ni dvostranski naložbeni sporazum med dvema državama članicama EU. Po mnenju arbitražnega sodišča se za kolizijsko določbo iz člena 26(6) PEL, ki se nanaša na mednarodno pravo, ne more šteti, da pod njo spada tudi pravo EU. Zato je arbitražno sodišče menilo, da v okviru obravnavanega spora ne razlaga ali uporablja prava EU. Poleg tega je arbitražno sodišče menilo, da to, da je Evropska unija podpisala PEL, pomeni, da se PEL ne more šteti za „sporazum med državami članicami“ in da se zato sodba Achmea ne more uporabiti za PEL. Kar zadeva vsebino, je arbitražno sodišče ugotovilo, da Italija ni izpolnila svojih obveznosti na podlagi PEL, ter investitorjem dodelilo 11,9 milijona EUR z obrestmi in plačilom njihovih stroškov.

Pritožba za razveljavitev, vložena pri Svea hovrätt (pritožbeno sodišče v Svei)Predlog Italije, razlogi za pritožbo in nekatere pravne utemeljitve

9. Italija trdi, da bi moralo hovrätten (pritožbeno sodišče) arbitražno odločbo razveljaviti ali jo razglasiti za neveljavno. V podporo svojim trditvam je Italija v bistvu trdila naslednje. Arbitražno odločbo je treba razveljaviti, ker ni zajeta z veljavnim arbitražnim sporazumom med strankami. Investitorji in Italija niso mogli skleniti veljavnega arbitražnega sporazuma na podlagi člena 26 PEL, ker te določbe ni mogoče razlagati tako, da se nanaša na spor znotraj EU. Če bi se ob razlagi PEL štelo, da člen 26 zajema spore znotraj EU, arbitražna klavzula iz člena 26 PEL vsekakor ni skladna s pravom EU. Člen 4(3) in člen 19 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) ter člena 267 in 344 PDEU izključujejo arbitražno klavzulo iz člena 26 PEL med državami članicami. Zato se ne uporablja in ni veljavna v sporih znotraj EU. To pomeni, da ni veljavnega predloga, ki bi bil lahko podlaga za veljaven arbitražni sporazum. Dejstvo, da je Evropska unija pogodbenica PEL, ne spremeni navedene presoje. Med Italijo in investitorji torej ni bil sklenjen noben veljavni arbitražni sporazum.

10. Italija zatrjuje, da je arbitražna odločba neveljavna, ker zajema preučitev vprašanj, o katerih na podlagi švedskega prava ne morejo odločati arbitri. Sodišče je razsodilo, da naložbeni spori znotraj EU ne morejo biti predloženi arbitrom, niti vnaprej niti v trenutku, ko nastanejo. To pomeni, da obstaja zakonska omejitev – v obravnavani zadevi v členih 267 in 344 PDEU ter členu 4(3) in členu 19 PEU. Tako obstaja absolutna procesna ovira. V navedenih sporih arbitraža ni mogoča in arbitražna odločba, izdana v takem sporu, ni veljavna. Naložbeni spori znotraj EU ne spadajo na področje arbitraže tudi zaradi dejstva, ker v veliki meri vplivajo na javni interes. Ohranitev posebnih značilnosti prava EU in njegove avtonomije je javni interes take vrste, da spor izključi iz področja uporabe arbitraže.

11. Arbitražna odločba ali način, kako je bila izdana, očitno ni združljiv s švedsko javno politiko. Pravila prava EU, upoštevna v obravnavani zadevi, so temeljna pravila in načela, ki so podlaga pravnega reda EU. Arbitražna odločba temelji na arbitražnem sporazumu, domnevno sklenjenem v skladu z arbitražno klavzulo, ki glede na temeljne določbe prava EU ni veljavna. Arbitražno sodišče je kljub temu ugotovilo, da je pristojno za odločanje o sporu. Arbitražna odločba torej očitno ni združljiva s švedskim javnim redom sama po sebi in zaradi načina, kako je bila izdana.

12. Italija ni izgubila pravice do zatrjevanja neobstoja veljavnega arbitražnega sporazuma na podlagi tega, da je arbitražna klavzula iz člena 26 PEL v nasprotju s pravom EU in se zato ne uporablja ali, podredno, ni veljavna. Italija je v odgovoru v arbitražnem postopku že opozorila na neobstoj pristojnosti arbitražnega sodišča med drugim zaradi dejstva, da je arbitražna klavzula iz člena 26 PEL v nasprotju s pravom EU (če naj bi zajemala spore znotraj EU). Nato je Italija navedla in pojasnila to pritožbo med arbitražnim postopkom (pri čemer se je med drugim sklicevala na sodbo Achmea in na to, da se arbitražni predlog v členu 26 PEL niti

ne uporablja niti ni veljaven). Med arbitražnim postopkom investitorji niso nikoli ugovarjali, da je bila pritožba prepozna, temveč so, nasprotno, odgovorili na vsebino te pritožbe in se strinjali s tem, da bi jo bilo treba preučiti.

13. Z razveljavitvijo ali ugotovitvijo neveljavnosti arbitražne odločbe naj se ne bi kršilo načelo sorazmernosti iz prava EU.

Trditve investitorjev, razlog za ugovor in nekatere pravne utemeljitve

14. Investitorji izpodbijajo trditve Italije. V podporo izpodbijanju so trdili naslednje. Člen 26 PEL vsebuje veljaven in zavezujoč predlog za arbitražo vseh držav pogodbenic PEL za investitorje iz vseh drugih držav pogodbenic PEL. Niti v besedilu niti v sobesedilu člena 26 PEL ni podprta izključitev sporov znotraj EU iz mehanizma za reševanje sporov PEL. Predlog iz člena 26 PEL je veljaven. Razlog za razveljavitev, ki ga navaja Italija, je neutemeljen, ker uporabo člena 26 PEL, vključno z arbitražnim predlogom, ureja mednarodno javno pravo, in ne pravo EU. Tudi če bi se pravo EU uporabljalo, člen 26 PEL ni v nasprotju s pravom EU, vključno s sodbo Achmea. PEL je večstranska pogodba, ki so jo sklenile države članice EU, tretje države in sama Evropska unija. Pravo EU ni veljavno materialno pravo v postopkih, ki se izvajajo na podlagi PEL. V primeru kolizije med Lizbonsko pogodbo in PEL, ima PEL prednost v skladu z njenim členom 16.

15. Arbitražna odločba ne vključuje preučitve vprašanj, ki jih na podlagi švedskega prava ne morejo preučiti arbitri. Stranke bi spor, in sicer vprašanje odškodnine za kršitev pogodbe s strani Italije, lahko rešile s sporazumnim dogovorom. O vprašanjih se zato lahko odloča z arbitražo. Arbitražno sodišče, ki mora odločiti v sporu na podlagi PEL, ne more uporabiti prava EU.

16. Če je vsebina arbitražne odločbe ali arbitražni postopek, katerega rezultat je arbitražna odločba, v nasprotju s švedskim javnim redom, ki zajema nekatere temeljne določbe prava EU, se lahko arbitražna odločba razveljavi kot očitno v nasprotju s švedskim javnim redom. Niti arbitražna odločba niti način, kako je bila izdana, ni očitno v nasprotju s švedskim javnim redom.

17. Italija je izgubila pravico do zatrjevanja, da je predlog iz člena 26 PEL neveljaven. Med arbitražnim postopkom je Italija trdila samo, da je treba člen 26 PEL razlagati tako, da izključuje arbitražni predlog države članice EU za investitorja iz druge države članice EU. Italija svoje sedanje trditve – neobstoje veljavnega arbitražnega sporazuma zaradi tega, ker je treba predlog iz člena 26 PEL šteti za neveljavnega, ker se z njim krši pravo EU – ni navedla med arbitražnim postopkom.

18. Razveljavitev ali ugotovitev neveljavnosti arbitražne odločbe na podlagi prava EU bi bila v nasprotju z načelom sorazmernosti. Če bi bila arbitražna odločba razveljavljena na podlagi prava EU, bi investitorji utrpeli resno škodo, Italija pa bi bila nagrajena za sklenitev mednarodne pogodbe (ki jo je prav tako

sklenila sama Evropska unija in na katero so se investitorji zanašali), s čimer bi Italija kršila obveznosti, ki jih ima na podlagi prava EU.

Upoštevne določbe švedskega prava in prava EU

Skiljeförfarandelagen

19. V skladu s prvim odstavkom člena 1 lagen (1999:116) om skiljeförfarande (zakon (1999:116) o arbitražnih postopkih; v nadaljevanju: SFL) se lahko spori, ki jih lahko stranke rešijo, po dogovoru predložijo v odločanje enemu ali več arbitrom. Odstavek 1 se glasi:

„Člen 1 Spori o zadevah, o katerih se stranke lahko poravnajo, se lahko sporazumno predložijo v odločanje enemu ali več arbitrom. Tak sporazum se lahko nanaša na prihodnje spore glede pravnega razmerja, določenega v tem sporazumu. Spor se lahko nanaša na pojav specifičnega položaja.

[...]“

20. Arbitražni postopki morajo temeljiti na arbitražnem sporazumu. Sporazum temelji na upravičenosti strank, da dosežejo sporazumno rešitev v zvezi s predmetom spora. Iz posebnih zakonodajnih določb lahko izhaja tudi, da se spora o nekem vprašanju ne sme predložiti v arbitražni postopek. [...]

21. Arbitražna odločba je neveljavna, če vključuje odločanje o vprašanju, o katerem v skladu s švedskim pravom ne morejo odločati arbitri (člen 33, prvi odstavek, točka 1, SFL). Arbitražna odločba je prav tako neveljavna, če je arbitražna odločba ali način, kako je bila izdana, očitno v nasprotju z javnim redom na Švedskem (člen 33, prvi odstavek, točka 2). Besedilo navedenih delov člena 33 SFL je tako:

„Člen 33 Arbitražna odločba je neveljavna:

1. če vključuje odločanje o vprašanju, o katerem v skladu s švedskim pravom ne morejo odločati arbitri;
2. če je arbitražna odločba ali način, kako je bila izdana, očitno v nasprotju z javnim redom na Švedskem ali

[...]“

22. Sodišče mora razloge za neveljavnost upoštevati po uradni dolžnosti.

23. V skladu s členom 34, prvi odstavek, točka 1, SFL je treba arbitražno odločbo na podlagi tožbe stranke v celoti ali delno razveljaviti, če zanjo ne obstaja veljavni arbitražni sporazum med strankami. V zvezi s tem se stranka ni upravičena sklicevati na dejstvo, v zvezi s katerim je treba šteti, da se je z

udeležbo v postopku brez ugovora ali drugače odpovedala njegovi navedbi (člen 31, drugi odstavek). Besedilo upoštevni delov člena 34 SFL je tako:

„Člen 34 Arbitražna odločba, ki je ni mogoče izpodbijati na podlagi člena 36, se na zahtevo ene od strank v celoti ali delno razveljavi:

1. če zanjo ne obstaja veljavni arbitražni sporazum med strankami;

[...]

Stranka se ni upravičena sklicevati na dejstvo, v zvezi s katerim je treba šteti, da se je z udeležbo v postopku brez ugovora ali drugače odpovedala njegovi navedbi. Za stranko se zgolj zaradi dejstva, da je imenovala arbitra, ne šteje, da sprejema pristojnost arbitra za odločanje o predloženem vprašanju.

[...]“

24. Pravilo iz člena 34, drugi odstavek, SFL ne izključuje možnosti, da se stranka sklicuje na zadevno dejstvo v podporo neveljavnosti na podlagi člena 33.

Pogodba o energetske listini, PEL

PEL so 17. decembra 1994 podpisali med drugim Evropske skupnosti [(ES)], Italija, Danska, Luksemburg in več tretjih držav, ki niso bile članice [...] (ni prevedeno) Evropskih skupnosti [...] (ni prevedeno). Trenutno je pogodbenic nekaj več kot 50 držav ali mednarodnih organizacij, kot sta EU in Euratom. Italija je zdaj zapustila PEL, vendar ni sporno, da to ne vpliva na spor med strankami. PEL je v ES začela veljati 16. aprila 1998 (glej Sklep Sveta in Komisije 98/181/ES, ESPJ, Euratom z dne 23. septembra 1997 o Pogodbi o energetske listini in Protokolu k energetske listini o energetske učinkovitosti in s tem povezanimi okoljskimi vidiki, ki so ju sklenile Evropske skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 12, zvezek 2, str. 24).

26. PEL je torej večstranski sporazum o sodelovanju na področju energetike. Pogodba vsebuje določbe, katerih namen je pospeševanje dostopa do mednarodnih energetske trgov pod komercialnimi pogoji ter razvoj odprtega in konkurenčnega trga za energetske opremo in proizvode. Pogodba med drugim vsebuje naslednje določbe, ki so navedene spodaj v [slovenskem] prevodu (glej UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 12, zvezek 2, str. 24 [...] (ni prevedeno)).

27. Člen 26 določa pravila za reševanje naložbenih sporov med zasebnimi investitorji in pogodbenico.

„Člen 26 Reševanje sporov med investitorjem in pogodbenico

1. Spori med pogodbenico in investitorjem druge pogodbenice v zvezi z naložbo druge pogodbenice na območju prve pogodbenice, ki zadevajo

domnevno kršitev obveznosti prve pogodbenice iz dela III, se, če je mogoče, rešujejo po mirni poti.

2. Če spora v treh mesecih od datuma, ko je ena od strank v sporu zahtevala mirno rešitev spora, ne bi bilo mogoče rešiti v skladu z določbami iz odstavka 1, lahko investitor, ki je stranka v sporu, po svoji izbiri preda spor v reševanje:

- (a) rednim sodiščem ali upravnim sodiščem pogodbenice v sporu;
- (b) v skladu s kakršnim koli ustreznim in vnaprej dogovorjenim postopkom za reševanje spora; ali
- (c) v skladu z odstavki v nadaljevanju tega člena.

3. (a) Z izjemo pododstavkov (b) in (c) vsaka pogodbenica s tem brezpogojno soglaša, da se spor rešuje po postopku mednarodne arbitraže ali sprave v skladu z določbami tega člena.

[...]

4. Če se investitor odloči, da bo predal spor v reševanje v skladu s pododstavkom (c) odstavka 2, mora razen tega investitor dati svoj pisni pristanek, da se spor predloži v reševanje:

[...]

(c) po arbitražnem postopku v skladu z arbitražnim institutom Stockholmske trgovinske zbornice.

[...]

6. Razsodišče, ustanovljeno po odstavku 4, odloča o spornih zadevah v skladu s to pogodbo in veljavnimi pravili in načeli mednarodnega prava.

[...]

8. Arbitražne odločbe, med katerimi je lahko tudi odločba o materialni pravici, so za stranke v sporu dokončne in zavezujoče. Arbitražna odločba v zvezi z ukrepom lokalne vlade ali organa oblasti pogodbenice stranke v sporu določa, da pogodbenica lahko plača denarno odškodnino namesto kakršne koli druge odobrene odškodnine. Vsaka pogodbenica brez odlašanja izvrši vsako tako odločbo in zagotovi učinkovito izvršitev takih odločb na svojem območju.“

28. O sporih na podlagi PEL lahko torej odločajo sodišča pogodbenice ali pa se predložijo v arbitražo, da se izda dokončna in zavezujoča odločba v skladu s PEL ter veljavnimi pravili in načeli mednarodnega prava.

29. Člen 16 ureja razmerja do drugih sporazumov.

„Člen 16 Razmerje do drugih sporazumov

Če sta dve ali več pogodbenic predhodno ali pozneje sklenili mednarodni sporazum, katerega pogoji se v obeh primerih nanašajo na zadeve iz dela III ali V te pogodbe;

1. se nič v delu III ali V te pogodbe ne sme razlagati kot odstopanje od določbe v zvezi s takimi pogoji drugega sporazuma ali pravice za izpodbijanje odločitev v zvezi s to pogodbo na podlagi takega sporazuma; in

2. se nič v takih pogojih iz drugega sporazuma ne sme razlagati kot odstopanje od katere koli določbe iz dela III ali V te pogodbe ali pravice za izpodbijanje odločitev v zvezi s takim sporazumom na podlagi te pogodbe, kadar koli je kaka taka določba ugodnejša za investitorja ali naložbo.“

30. Materialnopravno pravilo, ki se v glavnem uporablja glede vprašanj, ki se postavljajo v zadevi pred hovrätten (pritožbeno sodišče), je člen 10(1) PEL.

„Člen 10 Pospeševanje, varstvo in obravnavanje naložb

1. Vsaka pogodbenica v skladu z določbami te pogodbe spodbuja in ustvarja ustaljene, nepristranske, ugodne in pregledne razmere za investitorje drugih pogodbenic za uresničevanje naložb na svojem območju. Pri tem se tudi zavezuje, da za naložbe investitorjev drugih pogodbenic vedno zagotovi pošteno in nepristransko obravnavanje. Take naložbe uživajo tudi najtrajnejše varstvo in varnost in nobena pogodbenica na noben način ne sme z nerazumnimi ali diskriminacijskimi ukrepi ovirati njihovega upravljanja, ohranjanja, uporabe, izkoriščanja ali razpolaganja z njimi. V nobenem primeru te naložbe ne smejo biti obravnavane manj ugodno, kot to zahteva mednarodno pravo, vključno z obveznostmi iz te pogodbe. Vsaka pogodbenica spoštuje vse obveznosti, ki jih je pogodbeno prevzela do investitorja ali do naložbe investitorja kake druge pogodbenice.

[...]“

Potreba po sprejetju predhodne odločbe

31. V sporu v postopku v glavni stvari se postavlja vprašanje, ali je treba PEL, ki je del pravnega reda EU, razlagati tako, da njen člen 26 ureja tudi spor med eno državo članico EU in investitorjem iz druge države članice v zvezi z naložbo, ki jo je v prvonavedeni izvedel zadnjenavedeni.

32. Dalje, če člen 26 PEL ureja navedene spore, se postavlja vprašanje, ali pravo EU izključuje tako razlago navedenega člena v razmerju znotraj EU ali njegovo uporabo v sporu znotraj EU. Načela in stališča, ki jih je razvilo Sodišče v sodbi

Achmea, izvirajo iz dvostranskega naložbenega sporazuma, ki se uporablja med dvema državama članicama EU. PEL je večstranski naložbeni sporazum in ima – v nasprotju z dvostranskim sporazumom, obravnavanim v zadevi Achmea – več pogodbenic, ki niso in niso bile članice Evropske unije. Nadaljnja razlika v primerjavi z dvostranskim sporazumom izhaja iz dejstva, da so PEL sklenile Evropske skupnosti, zdaj Evropska unija, in njene države članice. Dalje, v skladu s PEL lahko tožeča stranka izbira med tem, da začne arbitražni postopek, in tem, da začne postopek pred nacionalnimi sodišči za reševanje sporov. Kar zadeva PEL, je torej Evropska unija sodelovala pri oblikovanju navedene pogodbe in sprejela mehanizem za reševanje sporov, določen v členu 26, s tem, da je pogodbenica navedene pogodbe.

33. V zvezi s tem tudi ob upoštevanju stališč, ki jih je Sodišče opredelilo v sodbi Achmea, način, kako je treba razlagati pravo EU, ni niti jasen niti ni bil pojasnjen.

34. Nazadnje se v zadevi pred hovrätten (pritožbeno sodišče) postavlja vprašanje glede učinka prava EU, zlasti načela primarnosti prava EU in načela učinkovitosti, na uporabo pravila o zastaranju iz člena 34, drugi odstavek, SFL, in sicer ali pravo EU izključuje možnost stranke v pritožbenem postopku, da lahko ugovarja, da je način, kako je bil sklenjen arbitražni sporazum, ali sam arbitražni sporazum v nasprotju s pravom EU. V zvezi s tem hovrätten (pritožbeno sodišče) opozarja, da je v zadevi T-1569/19 švedsko Högsta domstolen (vrhovno sodišče, Švedska) pri Sodišču vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe in da je predhodna odločba Sodišča, kolikor je zdaj mogoče presoditi, morda prav tako upoštevna za zadevo pred hovrätten (pritožbeno sodišče). Vsekakor do odgovora Sodišča razlaga prava EU v zvezi s tem ni jasna in ni bila pojasnjena.

35. V teh okoliščinah hovrätten (pritožbeno sodišče) meni, da je treba pri Sodišču vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe glede vseh zgornjih točk.

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Hovrätten (pritožbeno sodišče) s tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe prosi Sodišče, naj odgovori na ta vprašanja.

1. Ali je treba PEL razlagati tako, da arbitražna klavzula iz njenega člena 26, s katero pogodbenica poda soglasje, da se spor med njo in investitorjem iz druge pogodbenice glede naložbe, ki jo je zadnjenavedeni izvedel na ozemlju prvonavedene, predloži mednarodni arbitraži, ureja tudi spor med državo članico EU na eni strani in investitorjem iz druge države članice EU na drugi?

Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen:

2. Ali je treba člen 19 in člen 4(3) PEU ter člena 267 in 344 PDEU razlagati tako, da nasprotujejo arbitražni klavzuli iz člena 26 PEL ali uporabi navedene klavzule, na podlagi katere lahko investitor iz države članice EU na podlagi člena 26 PEL v primeru spora glede naložbe v drugi državi članici EU začne

postopek proti zadnjenavedeni državi članici pred arbitražnim sodiščem, katerega pristojnost in odločbo mora ta država članica sprejeti?

Če je odgovor na drugo vprašanje pritrdilen:

3. Ali je treba pravo EU, zlasti načelo primarnosti prava EU in zahtevo po njegovi učinkovitosti, razlagati tako, da nasprotuje uporabi določbe nacionalnega prava, ki določa zastaranje, kot je člen 34, drugi odstavek, SFL, če je posledica take uporabe to, da stranka v pritožbenem postopku ne more ugovarjati, da ni veljavnega arbitražnega sporazuma, ker je arbitražna klavzula iz člena 26 PEL ali predlog, podan v skladu s tem členom, neveljaven ali se ne uporablja, ker je v nasprotju s pravom EU?

DELOVNI DOKUMENT